

Lengte

14 km

Start- en eindpunt

parkeerplaats voormalige
R.K. kerk
Kerkstraat 10
5091 BE Oostelbeers

Openbaar vervoer

Buslijn 142 Bravo/Arriva,
Best - Tilburg. Bushalte
Andreasstraat 15, 5091 BC
Oostelbeers. Bij het
verkeerslicht linksaf in de
Kerkstraat bij KNP23 de
route oppikken.

Parkeren

Parkeerplaats
voormalige R.K. Kerk,
Kerkstraat 10, 5091 BE
Oostelbeers

Horeca

In Oostelbeers is geen
horeca. Op enkele punten
onderweg zijn banken en
picknickplaatsen ingericht.

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

02-08-2024

Brabantse Kempen

Het uitgestrekte bos- en heidegebied van de Brabants Kempen ten oosten van Oostelbeers nodigt uit voor een verrassende rondwandeling over de Oostelbeerse Heide, het militaire oefenterrein van Defensie op de Oirschotse Heide en over de Straatsche Heide, die het afwisselende landschap met enkele landgoederen bepalen. Oostelbeers is vertrekpunt waar we op de route al direct opmerkelijk worden gemaakt met herinneringen aan WOII. We passeren de crashsite van de Douglas C-47A 43-16033 Skytrain Dakota en de plek van het Schijnvliegveld Oostelbeers uit WOII. Langs de noordzijde van de Oostelbeerse Heide gaat de route door Landgoed 's Heerenvijvers met het kapelletje van de H. Familie. Langs de Oirschotse heide met de brede zandbaan voor pantserrupsvoertuigen en het oefenterrein voor helikopters wandelen we over de Straatsche Heide. Nogmaals door het zuidelijk deel van de Oostelbeerse Heide brengt het laatste traject ons via het buurtschap Hoogeind terug naar het vertrekpunt in Oostelbeers, waar op het kerkhof de omgekomen bemanning van de Avro Lancaster Mk III AR-E PB255 een laatste rustplaats heeft gekregen.

Routebeschrijving deels via knooppunten van Wandelrouten netwerk VisitBrabant:
2368 - 24 - 27 - 71 - 56 63 - 64 - 65 21 - 26 - 23

Routebeschrijving

1 Voor deze rondwandeling starten we vanaf de parkeerplaats bij deze voormalige Katholieke H. Andreas en Antonius van Padua Kerk (1) in het centrum van Oostelbeers. Bij vertrek wandelen we even naar links en slaan dan meteen bij KNP23 rechtsaf de Beukenhaag in langs een typische Brabantse langgevelboerderij. Met de bocht naar links en rechts komen we aan een speeltuintje, waar we doorsteken naar een bommenrij langs een slootje. We wandelen linksaf langs het slootje met de nieuwbouwwijk aan de linkerkant tot we op het asfalt van De Maneschijn uitkomen. Rechtsaf volgen we het asfalt tot in de bocht naar rechts. Hier gaat onze route linksaf de zandweg Bervennen met vrij liggend fietspad in. Na 100 meter komen we aan een infopaneel dat aangeeft dat hier op 17 september 1944 de Douglas C-47A 43-16033 Skytrain Dakota (2) van het 434 Troop Carrier Group/72 squadron is gecrasht. We vervolgen de zandweg tot we op de kruising met de Hanenberg komen bij KNP68. We steken recht over en slaan bij de eerste mogelijkheid linksaf het bospad in. Dit pad wandelen we helemaal uit en gaan dan bij KNP24 rechtsaf langs de bosrand van de Oostelbeerse Heide. We hebben naar het noorden zicht op open landbouwgebied, waar in augustus 1940 de Duitsers het Schijnvliegveld Oostelbeers (3) hebben aangelegd om de geallieerde bommenwerpers, op weg om het Duitse militaire vliegveld Fliegerhorst Eindhoven te bombarderen, te misleiden. Hier is een kunstwerk, een 9 meter lange ijzeren romp van een Messerschmitt ME 109, dat door de 'Werkgroep 75 jaar Vrijheid' van de Heemkundekring Den Beerschen Aard in 2019 is geplaatst.

2 Als we verder wandelen komen we bij KNP72 op de kruising met de Burg. J. Smulderslaan (4). We slaan hier rechtsaf. Het asfalt gaat over in een brede zandweg. De route gaat hier door het bosgebied van de Oostelbeerse Heide tot aan KNP69, waar we naar links wandelen. We volgen nu de groengele markering van het wandelroutenetwerk naar links en rechts tot KNP27. Bij KNP27 gaat het linksaf naar KNP71, waar we naar KNP56 wandelen. Op

het kruispunt van de Steenhovenweg met links Kinderdagverblijf Wilton's Hof steken we recht over en volgen we het bospad tot aan de sluitboom van het Landgoed 's-Heerenvijvers. Rechtsaf achter de sluitboom betreden we Landgoed 's-Heerenvijvers (5) en wandelen over het brede bospad tot we na goed 300 meter linksaf slaan. Even verderop komen we aan een verhoging, die bekend staat als de Zwarte Berg of Schietberg, een door het uitgraven van de vijvers opgeworpen steile hoop zwarte aarde, waarop eertijds een prieeltje heeft gestaan dat omringd was door een beukenhaag. Nu staan hier twee bankjes en een tweetal dominante beukenbomen! Over dit bergje heen maakt de route even verderop een rondje tegen de klok in langs de gracht, die verscholen achter de rododendrons en varens het huis en ook de torenruïne aan het zicht onttrekt. Langs een brede sloot keren we terug naar de Zwarte Berg, waar we linksaf het bospad volgen. Met de bocht naar rechts komen we aan op de kruising bij het kapelletje van de H. Familie (6).

3 Op de kruising bij het kapelletje wandelen we linksaf en komen we het einde van het bos opnieuw op een T-splitsing bij een barrière en een grenspaal als markering van het Landgoed 's-Heerenvijvers, waarop de rood-witte zandlopers duidelijk zichtbaar zijn. Hier grenst het Landgoed 's-Heerenvijvers aan het 92 hectare grote Landgoed Hemelrijken van Brabants Landschap, dat bestaat uit grove dennenbos en heide met verspreid liggende akkertjes. Naar rechts gaat de route tot we na de kruising aan de brede zandbaan uitkomen aan het westelijke deel van de Oirschotsche Heide (7). Over die brede zandbaan wandelen we naar rechts langs het heidegebied, steken de kruising over en gaan verder door het bos. Na het open gebiedje komen we op de T-splitsing met de Steenhovenweg. Hier gaat de route linksaf tot we bij KNP57 staan. We zien dat hier ook de markering van Camino Brabant is aangebracht. Aan het einde van dit pad komen we opnieuw aan het heidegebied. Naar rechts verlaten we de groengele markering van het

wandelroutenetwerk over het brede zandpad tot we na goed 700 meter naar rechts het bosgebied achter ons laten. Door de heide volgen we het zandpad tot aan het einde op het zandpad met vrij liggend fietspad van de Straatsche Heide uitkomen.

4 De route gaat naar rechts tot aan de berm paal van het wandelroutenetwerk aan de linkerzijde. Linksaf langs deze berm paal volgen we het smalle bospaadje tot we bij KNP63 uitkomen bij het heidegebiedje in het zuidwestelijke deel van de Oostelbeerse Heide, dat deels overwoekerd is. Bij KNP64 aangekomen slaan we rechtsaf door de heide en volgen de gemarkeerde route naar KNP65. We wandelen op de T-splitsing bij KNP65 naar rechts en negeren de zijpaden om na de brede open strook aan de rechter kant de groengele markering naar rechts te volgen. We blijven op het bospad en negeren de groengele markering linksaf tot we bij de sluitboom het bos

verlaten. Rechtsaf langs de volgen we de zandweg naar de bebouwing van het buurtschap Hoogeind. De zandweg komt uit op de verharding van Driehoek bij KNP21, waar we rechtsaf het asfalt volgen tot KNP26. We houden naar links aan op de Driehoek en komen aan het einde op de hoek met de Kerkstraat voorbij het infopaneel dat aangeeft dat hier een schuilkerk (8) heeft gestaan. We gaan op dit punt rechtsaf door de Kerkstraat terug naar het vertrekpunt bij de voormalige H. Andreas en Antonius van Padua kerk. Zo komen we aan de vrijstaande Neo-Gotische kerktoren uit 1893 van de in 1852 gebouwde kerk, die na zware schade in WOII is afgebroken. Op het aangrenzende kerkhof vinden we de graven van de zeven bemanningsleden uit het Gemenebest van de Avro Lancaster Mk III AR-E PB255 (9), die op de Oostelbeerse Heide gesneuveld zijn op kerstavond 1944. Voorbij het kerkhof en de vrijstaande kerktoren zijn we terug op de parkeerplaats, waar we deze rondwandeling zijn gestart

Omgevingsinformatie

1 - Katholieke Kerk H. Andreas en Antonius van Padua

De Kerk is gebouwd in 1933 in een traditionele stijl met Neo-Gotische elementen naar ontwerp van architect Martinus van Beek (1896-1962). Het is een bakstenen kruiskerk met zadeldak, gedekt met verbeterde Hollandse pannen. De kerk heeft een middenschip met smalle zijbeuken en boven het toegangsportaal zien we een rozetvormig bovenlicht met glas-in-lood. De kerk heeft glas-in-lood spitsboogramen. Het schip wordt bekroond met een klokkentorentje met spits. Wanden en gewelven in het interieur zijn uitgevoerd in schoon metselwerk. In de kerk zijn veel decoraties terug te vinden van de Limburgse kunstenaar Charles Eyck (1897-1983), zoals wandschilderingen, glas-in-loodramen en een tegeltableau. Het houten Neo-Gotisch altaar met een reliëf van het Lam Gods is uit 1835, het Neo-Gotisch Maria-altaar uit omstreeks 1900 en het marmeren hoofdaltaar is uit omstreeks 1935. In 2015 aan de eredienst onttrokken en is verbouwd tot dorps huis en evenementenlocatie met horeca., die slechts beperkt open is!

2 - Crashsite Douglas C-47A 43-16033

De Douglas C-47A 43-16033 Skytrain Dakota van het 434 Troop Carrier Group/72 squadron gecrasht heeft als bemanning: Pilot 1st Lieutenant Donald A. Pahlow, Co-Pilot 2nd Lieutenant William F. Baker, Crew Chief Technical/Sergeant. Christopher S. Domitrovich, radiotelegrafist Staff/Sergeant. Rollin D. Ellis, oorlogscorrespondent Corporal Thomas A. Hoge en inlichtingenofficier Captain William F. Wade. De Douglas C-47A is op 17 september 1944 van zijn thuisbasis Aldermaston in Engeland vertrokken voor een missie om zestien man van het 1st Bataljon, 501st Parachute Infantry Regiment, 101st

Airborne Division naar Drop Zone A net over het Wilhelminakanaal ten oosten van Best bij Veghel te brengen in het kader van de Operatie Market Garden. Het vliegtuig wordt rond 14.10 uur geraakt door luchtafweergeschut in de buurt van Boxtel en vliegt in brand en stort in Oostelbeers neer in het weiland bij De Maneschijn en explodeert op het moment, dat het de grond raakt. Pilot Donald A. Pahlow en inlichtingenofficier Captain William F. Wade worden daarbij gedood. De vier andere bemanningsleden kunnen het toestel op tijd verlaten. Corporal Thomas A. Hoge wordt gevangen genomen en de andere drie ontkomen met behulp van Nederlandse burgers aan gevangenneming. William Baker slaagt erin om 38 dagen uit handen van de Duitsers te blijven met hulp van het verzet en wordt opgepikt door een Britse tankeenheid op 29 oktober 1944, evenals Domitrovich en Ellis. Thomas A. Hoge, oorlogscorrespondent voor de Stars and Stripes, wordt gevangengenomen en naar Stalag 3C gestuurd. Op 16 april 1945 wordt hij bevrijd.

3 - Schijnvliegveld Oostelbeers

In het open landbouwgebied ten oosten van Oostelbeers wordt in augustus 1940 door de Duitsers een schijnvliegveld aangelegd om de geallieerde bommenwerpers, op weg om het Duitse militaire vliegveld Fliiegerhorst Eindhoven te bombarderen, te misleiden. Daarvoor is een 300 meter lange start- en landingsbaan gesuggereerd, landingslichten, hangars en barakken, er zijn nep-kanonnen geplaatst en er is een houten uitkijktoren. Deze Duitse afleidingsmanoeuvre heeft lang gewerkt, want Engelse bommenwerpers hebben verschillende aanvallen uitgevoerd op het schijnvliegveld. Maar het is ook gebruikt door Duitse bommenwerpers om hun bommenlast kwijt te raken als ze door omstandigheden hun bommen niet boven Engeland hebben kunnen afwerpen. Uiteindelijk schijnt de RAF het spelletje door te hebben gekregen. Nu staat hier een kunstwerk, dat door de 'Werkgroep 75 jaar Vrijheid' van de Heemkundekring Den Beerschen Aard in 2019 is geplaatst. Het is een 9 meter lange ijzeren romp van een Messerschmitt ME 109 vliegtuig met eronder nog de originele rails van het schijnvliegveld.

4 - Jan Smulders (1898-1944)

Tijdens de Duitse bezetting wordt Jan Smulders in 1942 benoemd als waarnemend burgemeester van Gemeente Vessem, Wintelre en Knegsel. Medio 1944 wordt hij in die hoedanigheid door de Duitsers gesommeerd om een lijst van inwoners te leveren, die in aanmerking komen voor Arbeitseinsatz aan de verdedigingswerken in Zeeland. Hij weigert, net als een aantal collega's in de regio. Op 6 juli worden die burgemeesters verhoord op Landgoed Roucouleur in Vught in de residentie van SS-Officier Heinrich Otto Albrecht Erich Sellmer (1907-1989). Ze worden gearresteerd en in Kamp Vught opgesloten. Door de snelle nadering van de Geallieerden na de landing in Normandië worden de gevangenen begin september vanuit Vught per trein op transport gesteld naar het Kamp Sachsenhausen bij Berlijn. Op 5 februari 1945 gaat het verder naar het zuiden van Duitsland en komt hij terecht in Kamp Buchenwald. Als ook dit kamp dreigt te worden bevrijd door de Geallieerden, gaan de uitgemergelde gevangenen naar Kamp Flossenbürg, de laatste stop richting Dachau. Op 20 april begint de laatste voettocht van 300 kilometer. Al na een half uur kan hij niet meer verder en wordt langs de weg doodgeschoten. Waarschijnlijk is hij in 1957 uiteindelijk (her)begraven op het KZ Ehrenfriedhof in Kamp Flossenbürg.

5 - Landgoed 's-Heerenvijvers

Het landgoed is ontstaan in 1672, als Maarten Christiaan Sweerts de Landas de Heerlijkheid Oirschot koopt van Ferdinand van Merode. Daartoe behoort ook het visrecht. Hij laat zonder toestemming een visvijver graven, maar kan niet vervolgd worden, want hij was Heer de Heerlijkheid Oirschot. Men schenkt hem zelfs de grond. Later kopen Maarten Christiaan Sweerts de Landas en zijn opvolgers er nog grond bij. Zo ontstaat het landgoed, waar grachten en vijvers liggen met eilandjes erin, waarop ook een jachthuis staat. In 1834 wordt het Landgoed 's-Heerenvijvers verkocht aan particulieren. In 1936 wordt het aangekocht door Othon Mathieu Eugène Loupart (1891-1962), lid van de Raad van Bestuur van Philips. Omstreeks deze tijd worden ook de huidige gebouwen gebouwd. Zo stamt de schuur uit 1939. Othon Loupart laat ook een kapelletje op de heide bouwen, dat gewijd is aan de

Heilige Familie. Sindsdien is het landgoed in de familie gebleven en is momenteel in het bezit van de familie Eijsbouts - Loupart. In 1937 is het gebied afgepaald en er zijn nog een aantal van deze grenspaaltjes te vinden. Deze zijn ontworpen door de Oirschotse architect Jan Beks (1895-1953) met een kleurig schild erop, zoals ook de rood-witte zandlopers op de luiken van het landhuis. Opmerkelijk is op een klein eilandje in de grote vijver een 'Folly', een toren ruïne gebouwd in de jaren zestig met een carillon van Eijsbouts Asten. Het overgrote deel van het landgoed is vrij toegankelijk.

6 - Kapelletje van de H. Familie

Deze bakstenen veldkapel met zadeldak heeft Othon Mathieu Eugène Loupart op zijn Landgoed 's-Heerenvijvers laten bouwen naar een ontwerp van de Oirschotse architect Becks en is in 1938 ingewijd door Deken de Vries. De kapel is toegewijd aan de H. Familie. Op de achterwand van het altaar is een kalkstenen, in hoog reliëf uitgevoerde, gesigioneerde voorstelling van Christus in de werkplaats. Afgebeeld zijn Maria met spintol, Jezus met kruis en de H. Jozef met schaaf van de hand van Gebroeders van Eck (1938). Op de triomfboog het Christusmonogram. De glas-in-lood ramen zijn verdwenen. De kapel is van cultuurhistorisch belang als een bijzondere architectuurhistorische voorbeeld vanwege de stijl en tuinhistorische waarden om de wijze waarop het is ingekaderd in het landgoed.

7 - Oirschotsche Heide

Het uitgestrekte 1440 hectare bos- en heidegebied van de Oirschotse Heide is 10.000 jaar geleden ontstaan door grote zandverplaatsingen tijdens de laatste ijstijd. Het heeft bovendien een rijk verleden, want al vanuit de Steentijd, de Bronstijd en Vroege IJzertijd zijn er vuurstenen werktuigen, resten van urnenvelden en een grafheuvel gevonden. Lange tijd maakt het gebied deel uit van een aaneengesloten landschap van woeste gronden en dekzandruggen met heidevelden. De woeste gronden waren voornamelijk open gebieden. Door ontginningen van de heidegebieden en ruilverkaveling is dit beeld langzaam omgedraaid. De open heidegronden en zandverstuivingen zijn een stuk kleiner geworden en beplant met grove dennen. Door de bebossing is de dekzandrug nu goed herkenbaar in het landschap. Het gebied heeft een grote natuurwaarde door een ingewikkeld patroon van droge plateaus met heide, opgestoven hoogtes en natte geul- en komvormige laagten. Het gebied heeft al meer dan een eeuw een militaire functie. Ooit was hier in 1832 Legerkamp Willem I en later komt er een legerplaats, die geleidelijk groter en intensiever gebruikt wordt. Een groot deel van de Oirschotse Heide is nog steeds in gebruik als militair oefenterrein van Defensie en beperkt toegankelijk voor recreatief gebruik. Defensie beheert het terrein met zorg om zo de natuurlijke waarden in stand te houden.

8 - Schuilerkerk Oostelbeers

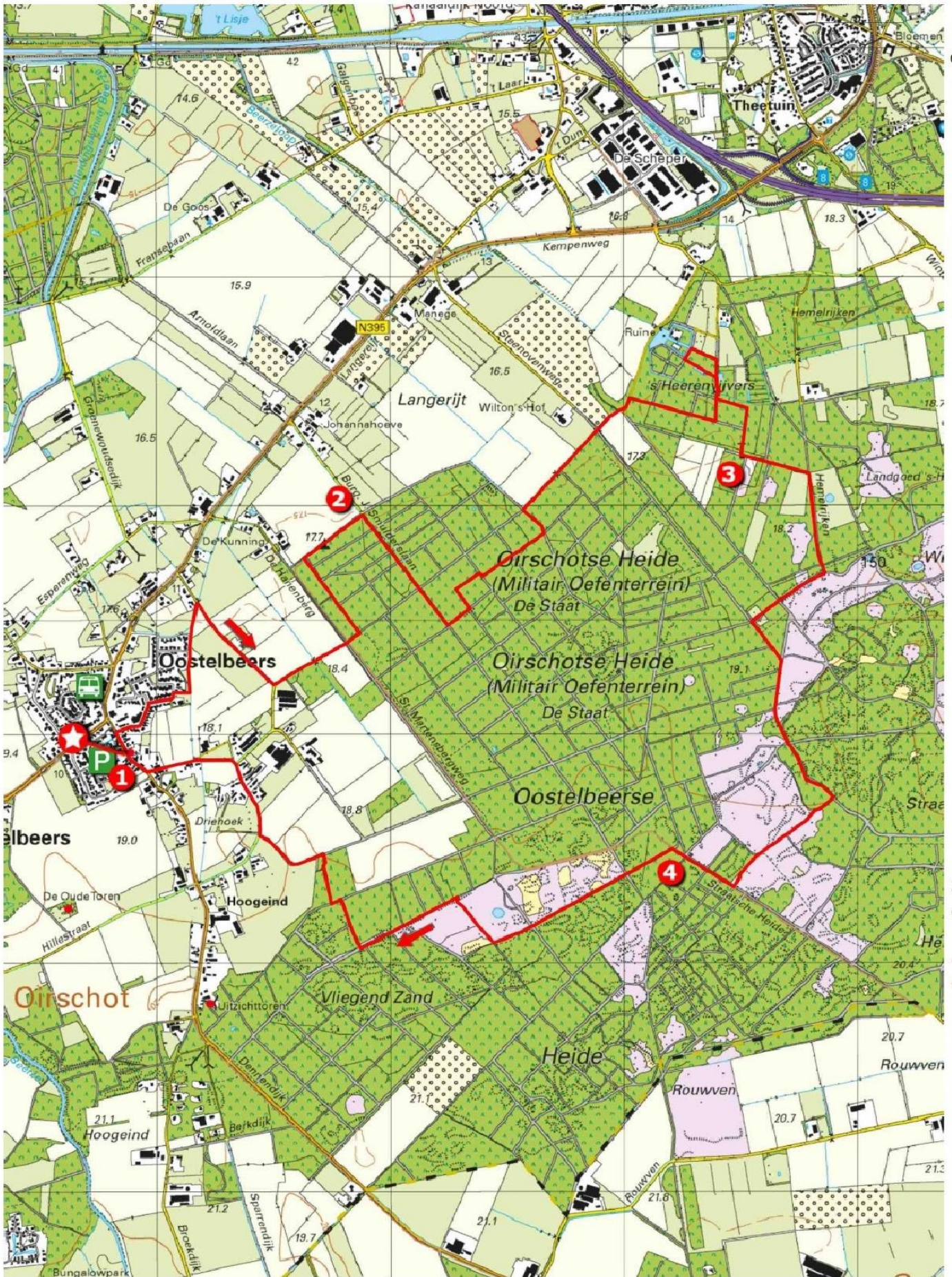
In 1648, bij de Vrede van Münster, raken de Katholieken van Oostelbeers hun kerk kwijt aan de Protestanten en bouwen er een Schuurkerk. Sinds ongeveer 1672 heeft men in Oostelbeers een drietal schuurkerken gehad. De laatste in die reeks heeft in Oostelbeers op de hoek van de Kerkstraat en de Driehoek gestaan. Uit oude brieven in het Nationaal Archief in Den Haag blijkt dat men in 1770 een aanvraag heeft gedaan om dit gebouw uit te breiden. De schuurkerk wordt na goedkeuring van deze aanvraag 17 meter lang en 7,5 meter breed. Deze schuurkerk blijft in gebruik tot ongeveer 1853 en wordt later afgebroken. Bekend is in ieder geval dat zich in er nog de fundamenten van deze schuurkerk uit 17 eeuw bevinden. In 2011 zijn opgravingen gedaan door de werkgroep Cultuurhistorisch Erfgoed van de Heemkundekring De Beerschen Aard en hierbij zijn delen van de fundering en de lemen vloer van die schuilerkerk blootgelegd.

9 - Avro Lancaster Mk III AR-E PB255

Op 24 december 1944 vertrekt om 14.50 uur vanaf RAF basis Binbrook Lincolnshire in Engeland de Avro Lancaster Mk III AR-E PB255 met aan boord een zevenkoppige Australische bemanning, bestaande uit: Pilot Flight/Officer Michael Carleton Skarratt, Flight/Engineer Sergeant Thomas

Charles Newman, Navigator Flight/Sergeant. Robert John Dickie, Bomb Aimer Flight/Officer John Michael Ward, Wireless Operator/Air Gunner Flight/Sergeant Russell Ian Stewart, Mid Upper Gunner Flight/Sergeant Cyril Keith Deed en Rear Gunner Flight/Sergeant Graham Fowler Day van het 460 Squadron RAAF. Hun missie is het bombarderen van de stad Keulen in Duitsland. Op de heenweg wordt de Lancaster beschoten boven Limburg door in de Messerschmitt Bf 110 G-4 G9 met Leutnant Teschner/Technischer Inspektor Schmidt en Unteroffizier Köhler van de Stab IV./NJG1, die om 18:11 uur is opgestegen vanaf Fiegerhorst Dortmund-Brackel. Volgens Unteroffizier Köhler ontplofte het vliegtuig als een enorm vuurwerk en stort neer op de Oostelbeerse Heide waarbij alle 7 bemanningsleden van de Avro Lancaster MK III AR-E PB255 om het leven komen. Als Ds. J.M. Morgan, aalmoezenier, van de 10th Canadian Field Park Company, Royal Canadian Engineers, de crashlocatie bezoekt, ontdekt hij half verbrande en bevroren menselijke lichaamsdelen, die op 27 december 1944 op het kerkhof van Oostelbeers begraven worden. Ook wordt een Air Ministry horloge 6E/50 A 5606 gevonden, die heeft toebehoort aan Flight/Sergeant Russell Ian Stewart. Er wordt ook een gouden zegelring gevonden van Sergeant Thomas Charles Newman.

Aangemaakt voor: Charles Aerssens

Copyright Topografische Dienst Kadaster, Emmen